

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VN/7059/2024 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Monimuotoisuus, luottamus ja kaksisuuntainen kotoutuminen (Mobile Futures) on kuusivuotinen tutkimushanke (2021-2027). Monitieteisen, toimintakeskeisen tutkimushankkeen tavoitteena on edistää oikeudenmukaista ja osallistavaa yhteiskuntaa keskittymällä kotoutumiseen luottamukseen perustuvana, kaksisuuntaisena prosessina. Konsortiota koordinoi Åbo Akademin yliopisto yhdessä Oulun yliopiston, Siirtolaisuusinstituutin, Turun yliopiston ja Helsingin Diakonissalaitoksen kanssa. Mobile Futures on osa Strategisen tutkimusneuvoston (STN) ohjelmaa.

Mobile Futures -tutkimuskonsortio lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lakiesitys kiristäisi jatkuvan oleskeluluvan edellytyksiä, mikä tutkimuksen valossa ei tue kotoutumista. Päinvastoin kiristykset toisivat epävarmuutta ihmisten arkeen ja tekisivät Suomesta vähemmän houkuttelevan asuinmaan koulutus- ja ammattitaustasta riippumatta. Kielitaidon ja työn lisäksi kotoutumista edistävät turvallisuudentunne, ennakoitavuus ja osallisuus.

Lakiesitys jättää liian suuren osan kotoutumisesta yksittäisen maahanmuuttajan harteille, eikä näin ollen tunnista maahanmuuttajien kohtaamia rakenteellisia haasteita, kuten pitkiä odotusaikoja kielikoulutukseen, opetuksen tason heikkoutta tai työelämässä esiintyvää rekrytointisyrrintää. Kotoutumisen haasteet liittyvät siis oletettua laajemmin yhteiskunnan vastaanottavuuden ongelmiin. Lisäksi kielen oppimiseen vaikuttavat aikaisempi koulutus, mahdolliset sotatraumat, maahan muuttaneen ikä ja muut tekijät, joita ei ole tässä esityksessä huomioitu tarpeeksi.

Lakiesityksessä ehdotetaan lisäedellytyksiä, joita täyttämällä henkilö edelleen voisi saada pysyvän oleskeluluvan neljässä vuodessa. Korkeakoulutetuilla ja hyvätuloisilla maahanmuuttajilla olisi

edelleen mahdollisuus saada pysyvä oleskelulupa neljässä vuodessa, mutta matalapalkkaisilla ja vähemmän koulutetuilla ei. Palvelualoilla ja monilla muilla aloilla työskentelevien on vaikea saavuttaa 40 000 euron vuosituloja. Kuitenkin Suomessa on suuri työvoimapula etenkin suorittavilla aloilla, eikä työvoiman saannin mahdollisuuksia ole syytä heikentää pidentämällä aikavaatimusta pysyvän oleskeluluvan saamiseksi.

Lakiesitys asettaisi maahanmuuttajaryhmät keskenään eriarvoiseen asemaan, mikä on ongelmallista oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Pahimmassa tapauksessa lakiesitys vahvistaa eriarvoisuutta ja johtaa siihen, etteivät maahanmuuttajat, olivatpa he korkeakoulutettuja tai vähemmän koulutettuja, muuttaisi Suomeen tai jo asuessaan täällä katsoisi voivansa jäädä Suomeen.

Alan tutkimuksen näkökulmasta Mobile Futures ehdottaa, että pysyvän oleskeluluvan ehtoja ei tiukenneta esitetyllä tavalla, sillä se vaikeuttaisi kotoutumista ja asettaisi kotoutujat eriarvoiseen asemaan. Sen sijaan kannustamme kaksisuuntaiseen kotoutumisen tukemiseen, millä mahdollistetaan sekä maahan saapuneiden että täällä jo olevien yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta.

Kunnioittavasti konsortion johtaja,

Magdaleena Kmak

Kmak Magdalena
Åbo Akademi